

lib. II, cap. VIII, non est eadem, sed diversa ab illa de qua lib. I, cap. IV, licet circa idem tempus contigerit. Unde dicendum est, quod primo Lysias victus sit cum ingenti suorum turma, et deinde Nicanor, volens restaurare fugientes, secundam invasionem attentavit; verum magis infelici successu: nam inter cetera lib. II cap. VIII, 35: *per mediterranea* (id est, per vias occultiores, a civitatibus locisque honoratis remotiores) *fugiens, solus venit Antiochiam.*

Obj. V. Lib. II, cap. V, 27, de Juda Machabeo dicitur: *Judas autem qui decimus fuerat secessit in desertum locum.* Cap. vero XIV, 6 de eodem dicitur: *Ipsi qui dicuntur Assidæi Judæorum, quibus præest Judas.* Cap. V quasi ultimus est, et cap. XIV dicitur princeps omnium. Ergo duo ista capita inter se non cohererent.

R. neg. conseq., quia primo loco Judas dicitur decimus, id est unus ex decem viris principibus Assidæorum, seu Essenorum, inter quos postea, persecute Judæos Antiocho, dux fuit et princeps; in quo nulla est implicatio aut contradictio.

Obj. VI. Lib. I, cap. XI, rex Demetrius initurus pacem cum gente judæica, §. 54, in gratiam Judæorum ita scribit: *Statuimus ergo illis omnes fines Judææ, et tres civitates, Lydan, et Ramathan,* nullamque aliam enumerat præter illas duas, et tamen dicit se dare tres; ergo, etc.

R. conformiter ad textum græcum legendum esse: *Statuimus illis tres præfecturas,* seu satrapas, quæ erant quasi provinciæ, ut etiam scribit Josephus, et deinde *duas civitates, Lydan et Ramathan,* pro templi sacrificiis.

Unde sensus est: Præter illas tres præfecturas statuimus, sive damus Judæis, tanquam legitimis possessoribus, duas alias civitates pro sacrificiis, id est, ut in illis præparentur quæ necessaria sunt, ut sacrificia solita Deo offerri possint; ex quibus etiam duabus civitatibus omnia jura regis applicentur et conferantur in usum sacrificiorum.

Obj. VII. Lib. I, cap. XIV, 25, dicitur: *Cum autem audisset populus romanus sermones istos, dixerunt: Quam gratiarum actionem reddemus Simoni, et filiis ejus;* atqui beneficia, quæ in Simonem collata ibidem leguntur, non fuerunt a Romanis, sed a Judæis collata; ergo stolidè penitur: *Cum audisset populus romanus.*

R. in textu græco tantum dici: *Cum audisset populus sermones istos,* nempe quod Simon amicitiam renovasset cum Romanis. Unde vox *romanus* in textum nostrum videtur esse intrusa. Cæterum, ex toto contextu clarissimum est, quod ibidem sermo fiat non de romano, sed judæico populo, qui, auditis iis quæ Simon fecerat apud Romanos, nempe §. 24, mittendo *Numentium, habentem clypeum aureum magnum, pondominarum mille, ad statuendam cum eis societatem,* gratias ei agunt, et publico *Sanedrim* decreto concedunt ei ejusque toti familiæ plenam libertatem, non a solis tributis, aut aliis publicis et communibus oneribus, sed etiam a communi subiectione. Nam constituunt

illum principem seu ducem belli, in ejusque posteros voluerunt hanc dignitatem in perpetuum derivari.

Obj. VIII. Lib. I, cap. IX, 5 et 18, dicitur Judas mortuus anno 152. At lib. II, cap. I, 10, dicitur scripsisse epistolam anno 188: si verum foret, anno 36 post mortem suam eam scripsisset. Cum igitur hæc omnia inter se rursus coherere non possint, manifesta indicia falsitatis præbent; et consequenter hi libri non videntur admittendi ut canonici.

R. cum Melchioro Cano, Ballarmino ac aliis, illa verba lib. II, 10: *Anno centesimo octogesimo octavo,* non esse principium epistolæ sequentis, quam Judas scripsit, sed finem præcedentis, quæ scripta est a toto populo Judæorum duce Joanne Hircano: idque aperte indicant græci codices, qui post illa verba: *Anno centesimo octavo,* distinctionem constituunt. Et ratio id certe exigit, ut cum sint illa verba inter initium unius epistolæ, et finem alterius, et numerus annorum in fine potius, quam in principio poni soleat, eos ad epistolam præcedentem, non ad sequentem referamus, inquit Bellarminus, lib. I de Verbo Dei, cap. 15.

QUÆSTIO II. — QUAMDIU REGNAVERIT ANTIOCHUS EPIPHANES.

De Antiocho Epiphane, lib. I cap. I, 11, dicitur, quod regnare cœperit anno 157 regni Græcorum; cap. autem VI, 16, habetur quod mortuus sit anno 149, inter quos annorum numeros currunt anni duodecim; adeoque evidens est, quod ad minus annis duodecim regnavit. Sed difficultas non exigua est propter locum Danielis VIII, 13 et 14, ubi sic habetur: *Et dixit unus sanctus alteri nescio cui loquenti: Usquequo visio, et iuge sacrificium, et peccatum desolationis, quæ facta est: et sanctuarium et fortitudo conculcabitur? Et dixit ei: Usque ad vesperam et mane, dies duo millia trecenti: et mundabitur sanctuarium.* Dum tam exacte dicit: *Usque ad vesperam et mane,* propheta exprimit præcisè quod de tot diebus, nec pluribus, nec paucioribus loquatur. Prophetia vero ista communi fere omnium consensu intelligenda est de hoc Antiocho Epiphane, qui templum profanavit; adeoque debent in ipso verba prophetiæ verificari, non vero in ipso templo profanato, quia illud tantum profanatum fuit per triennium, adeoque annue numerando 365 dies, tantum fuit templum profanatum 1,095 diebus: juxta prophetiam vero debent esse 2,500 dies. Si autem prophetia de ipso debeat intelligi, non potuit ille regnare annis 12: quia anni 12 faciunt dies 4,380; juxta Danielelem autem tantum sunt dies 2,500.

Respondeo, illos dies debere quidem verificari in Antiocho, sed non debere numerari ab initio regnantis Antiochi, sed ab illo die, quo desolare cœpit templum, et protrahi debet computus ad aliquot menses post mortem ejus, quando dicitur emundandum sanctuarium, et cessaturum peccatum desolationis. Licet enim uno anno ante mortem Antiochi Judas Machabeus mundaverit templum, ut patet ex I Machab. IV, 52; tamen quia vivebat adhuc Antiochus, nondum

desolatio et persecutio plene cessabat, nondum libere agere et sacrificare poterant Judæi; sed aliquot mensibus post mortem ejus, omni metu et persecutione soluti, libere sacrificare, suaque festa et sacra publice et intrepide celebrare cœperunt. Unde illum annum quasi restitutæ libertatis, sacrificii et religionis notat angelus apud Danielelem.

Porro initium illorum dierum a Daniele prædictorum, statui potest anno 145 regni Græcorum, quando Antiochus redux ex Ægypto, intravit in sanctificationem cum superbia, lib. I, cap. I, 22 et 25. Nam inter annum 145, quo contigit prima Jerosolymorum vastatio, et annum 149, quo mortuus est Antiochus, fluxerunt sine intercalariis (quales tunc numerare non solebant) dies 1,825, seu anni circiter quinque. Desiderantur igitur ex toto numero Danielis dies 475, qui facile suppleri possunt ex duobus annis imperfectis. Supponatur ergo, quod ultimo die mensis secundi anni 145 Antiochus vastaverit Jerosolymam, adduntur priori numero annorum quinque, menses decem; adeoque computando singulos menses tantum per 50 dies, addentur numero dierum 1,825 dies 500; adeoque jam erunt 2,125. Suppleantur reliqui 175 ex anno 149, qui est ultimus vitæ Antiochi, et invenientur dies 2,500.

QUÆSTIO III. — AN ALCIMUS ILLE, DE QUO AGITUR LIB. I, CAP. VII, FUERIT DE GENERE SACERDOTALI.

Resp. verosimilius affirmative. Patet id loco citato ex versu 14, ubi Assidæi, antequam venirent ad Alcimum et Bacchidem, sic loquuntur: *Homo sacerdos de semine Aaron venit, non decipiet nos.* Constat autem ex toto contextu, quod ista verba intelligantur de Alcimo, et consequenter pro vero sacerdote habebant eum Assidæi, qui erant inter Judæos nobiliores, religiosiores et doctiores. Præterea lib. II, cap. XIX, 5, de eodem Alcimo habetur, quod antea pontificatum gesserit, et eo exciderit ob voluntariam coinquinationem temporibus commistionis, seu dum gentiles dominabantur et permiscebantur Judæis.

Dices: S. P. Aug. lib. XVIII de Civ. Dei, cap. 45, agens de tribulationibus, quas sub Antiocho passi sunt Judæi, ita scribit: *Non multo post Alcimus quidam per ambitionem, cum a genere sacerdotali esset alienus, quod nefas erat, pontifex factus est.* Ergo juxta S. Aug. Alcimus nec sacerdos, nec de genere sacerdotali fuit.

R. neg. conseq., ac dico S. patrem ibidem non voluisse dicere, quod Alcimus non esset de genere sacerdotali, sed tantum quod esset alienus a genere sacerdotali, id est inimicus generis sacerdotalis, vel etiam indignus factus genere sacerdotali, ob voluntariam coinquinationem; eodem fere modo, quo degradati sacerdotes possunt dici alieni a sacerdotio.

In Alcimo exemplum habemus hominis ambitiosi, cujus ambitio, inquit Estius, designatur dum dicitur: *Volebat fieri sacerdos.* Intelligit autem Scriptura summum sacerdotium; nam erat jam sacerdos, ut constat ex prædictis. Ostenditur autem hoc exemplo ad quanta mala perpetranda impellat hominum cæca

Nam Alcimus iste, dum per fas nefasque ad pontificatum contendit, primo populum suum judaicum apud regem ethnicum accusat, falsa et odiosa crimina imponens Judæis, et fratribus ejus, religionis et patriæ defensoribus. Secundo bellum concitat adversus patriam et cives suos innocentes. Tertio fraude ad se accersitos viros primarios, qui Assidæi vocantur, quorum consilio respublica regebatur, omnes ad unum interfecit. Hi sunt portentosi foetus insanæ ambitionis. Ita Estius.

Petes an sacerdotes, lib. I cap. VII; 58, licite contra Nicanorem oraverint hoc modo: *Fac vindictam in homine isto, et exercitu ejus, et cadant in gladio, etc.*

R. affirmative: nam non privatam, sed Deo illatam injuriam ultam volebant, desiderantes ut non tam malum hostibus fieret, quam ut templo, rebusque divinis debita reverentia servata maneret.

QUÆSTIO IV. — DE QUIBUSDAM ACTIS SEU GESTIS JUDÆ MACHABÆI.

Judas Machabeus, audita celeberrima Romanorum fama, et virtute, bellandi scilicet contra inimicos etiam longissime dissitos, parcendi petentibus pacem, et toti pene orbi sic dominandi, ut nullus ex eis purpura indueretur tanquam rex; et cognito insuper, quod Romani admitterent ad fœdus rogantes, fideliterque servarent contractus initos, misit ad eos Eupoleum et Jasonem, atque per hos legatos fœdus cum illis sanxit, ut ipsorum præsidio Judæi a Græcorum jugo, in servitute prementium regnum Israel, liberarentur. Romani acquiescentes Judæis postulatis, Judæis se obligant, et hi vicissim Romanis, ingruente bello, gratis assistere, in quantum possibile erit. Simul etiam indicant Romani, quod scripserint Demetrio, ne pergat affligere Judæos; quod si secus fecerit, se bellum terra marique ei indicturos. Similia fœdera cum Romanis inivisse leguntur Jonathas cap. XII, et Simon cap. XIV: de quibus hic inquiri solet, an peccaverint ineundo talia fœdera cum gentilibus romanis.

Rupertus existimat eos peccasse: nam lib. X de Victoria Verbi cap. 26, ita scribit: *Subobscurum quiddam fratribus victoriosus in medio suæ claritatis accidit, Judæ, Jonathæ, atque Simoni; quod videlicet victoriis clarificati, ultro miserunt societatem et amicitiam steterere cum Romanis potentibus et famosis, quanvis super hac re non culpet eos Scriptura res gestas continens ipsorum; nihilominus tamen animadvertere promptum est, non fuisse tutum coram Deo, neque lege concessum Judæis, ut peterent amicitias gentium.* Ita ille. Attamen

R. et dico: Non videntur religiosissimi Machabeorum duces Judas, Jonathas et Simon peccasse ineundo ista fœdera cum Romanis et Spartiatis.

Probat. Quia Scriptura hujus facti honestam, imo et urgentem causam assignare videtur, dum lib. I cap. VIII, 18 dicit, quod Judas id fecerit, *ut auferrent (Romani) ab eis (Judæis) jugum Græcorum, quia viderunt, quod in servitute premerent regnum Israel.* igitur, ut etiam animadvertimus Quæst. II in

cap. XVI lib. II Paralip., Machabæorum duces magnam et admodum rationabilem, similia fœdera ineundi, haberent rationem: in eisdem contrahendis non videntur ullo modo peccasse.

Confirmatur. Certum est apud omnes, quod reges catholici licite ineant fœdera cum acatholicis, si eorum regna in servitutem premantur ab infidelibus, dummodo per similia fœdera nullum detrimentum patiatur religio catholica. Ergo etiam Machabæi licite iniverunt fœdera cum Romanis et Spartiatis, quia regnum Israel in servitutem premebatur a Græcis, qui, ut ex libris Machabæorum patet, Israelitas ad religionem Græcorum transferre volebant.

Obj. I. Machabæi contrahendo talia fœdera videntur diffisi fuisse de divina protectione, quæ hucusque eos tam mirabiliter servaverat contra tot hostes. Item occasione istorum fœderum multa mala religioni judaica illata fuerunt, ut liquet ex eventu: siquidem tandem Judæa tota Romanis subjecta fuit, et dire vexata per præsides, nunc aquilam, nunc alia simulacra in publicam venerationem adducens. Ergo Machabæi non videntur sine peccato ista fœdera cum eis potuisse contrahere.

R. neg. conseq., quia necessitate et bona intentione ducti, non adverterunt, imo nec advertere potuerunt inconvenientia, quæ diu postea secuta sunt. Nec etiam iniverunt fœdera ista tanquam diffidentes de divina protectione, sed ex affectu humano, remedium et salutem civibus afflictis quærente, unice processerunt; præsertim cum a Romanis illo tempore nullum ipsis immineret subversionis periculum, sed contra hi tunc ipsis magnum procuraverint bonum.

Obj. II. Post initum fœdus cum Romanis non amplius fuerunt tam victoriosi: nam in primo conflictu fuerunt gravissime profligati, et ipse dux Judas occisus fuit, ut dicitur lib. I cap. IX. Ergo a posteriori seu ab eventu videtur patere quod peccaverint.

R. neg. conseq., quia, ut observavimus in cap. XX libri Judicum, amissio pugnae non necessario est signum alicujus præcedentis peccati, sed sæpe hæc et similes afflictiones sunt effectus divinæ providentiæ, quæ reges etiam piissimos nonnunquam affligit in hac vita, ut postea tanto majorem gloriam habeant in altera. Et ita etiam factum est cum Juda Machabæo, qui in omni pugna et victoria intendens Dei gloriam, et observationem legum divinarum, atque ita aspirans ad præmium quod justis manet post mortem, tandem in ultima pugna secundum corpus infeliciter mortuus, secundum animam felix factus, aggregatus est justis sui Testamenti, expectantibus adventum Salvatoris, cujus in Ascensione et ipsi e limbo in cælum ascenderent.

Petes 1. quomodo, lib. I, cap. VIII, 8, referatur, quod Romani dederint Eumeni regi regionem Indorum, et Medos, et Lydos, quæ acceperant per arma, et vi fœderis initi ab Antiocho Magno; quandoquidem Antiochus Magnus non habuerit sibi subjectas illas regiones, ut constat ex historicis.

R. probabiliter hicesse mendum typographicum, et

loco *Indorum* legendum esse *Mindorum*, et loco *Medos* legendum esse *Meados*, quæ regiones cum populis suis, sicut et Lydi subjiciebantur imperio Antiochi Magni. Error autem hic facile obrepere potuit ob similitudinem vocum. Si quis tamen hunc errorem nolit admittere, dicere potest, quod hæc sic narrata quidem fuerint Judæ de Romanis, licet a parte rei vera non forent; quod ad veritatem textus sufficit. Nam hic non dicit, quod a parte rei illa sic facta sint; sed quod sic facta esse audiverit Judas Machabæus.

P. 2. an hæc Judæ verba, quibus suos absterret a fuga, lib. I, cap. IX, 10: *Absit rem istam facere ut fugiamus ab eis... non inferamus crimen gloriæ nostræ*, etc., non sonent inanis gloriæ desiderium, et proinde an non peccaverit Judas illa profereudo.

R. negative, quia Judas hæc verba non protulit, ut propriam famam, quam solis naturæ viribus acquisiverat, servaret indemnem, sed eam, quam consecutus fuerat cum sociis ex auxilio et protectione divina; quasi diceret: Qui fuimus ante confisi in divino adjutorio, ac parvo militum numero non semel vicimus ingentissimos hostium exercitus, absit ut jam fugiamus, quasi Deus non adesset nobis, vel quasi non posset tantillo nostro numero adversarios sternere, et in fugam agere, sicque infidelibus ansam demus deridendi Deum et nos, atque magis vexandi populum nostrum. Hinc S. Ambros. hanc Judæ adhortationem laudat, lib. I Offic. cap. 41.

QUÆSTIO V. — AN JONATHAS PECCAVIT JUNGENDO SE ALEXANDRO POTIUS QUAM DEMETRIO.

Post mortem Judæ Machabæi, in pontificatu simul et principatu successit Jonathas frater ejus, cujus tempore, ut narratur lib. I, cap. 10, Alexander filius Antiochi Epiphaniæ Ptolemaidem occupavit: quod audiens Demetrius, sibi que a Judæis timens ob pressuras ante factas, gratificaturus eisdem, dat licentiam Jonathæ congregandi exercitum, arma parandi, et obsides recipiendi ex locis, quos ejus duces munierant. Hoc audito, gentiles timent, et obsides remittunt. Jonathas interim postquam istos obsides remisisset parentibus eorum, inhabitare cœpit Jerusalem, eamque reedificare, exstructis muris per circuitum montis Sion ex lapidibus quadris. Interea dum hæc aliaque præclara peragebantur a Jonathæ, ea que audivisset Alexander, hic vicissim, qui etiam in nullo ante Judæos offenderat, Jonathæ, tanquam fratri misit purpuram et coronam auream, eique litteras expediti curavit humanissimas, quibus eum in pontificatu confirmavit. Atque ab eo tempore, in festo Scenopægiæ, sive Tabernaculorum incepit Jonathas ea stola uti. Unde propter hoc non est arguendus peccati; quia non proditorie, et contra legem, atque simoniace, sicut Alcimus, pontificatum sollicitavit, sed a populo et sacerdotibus, immediate post mortem Judæ, primo oblatum acceptavit, ut habetur lib. I, cap. IX: atque postea confirmationem ab Alexandro nequaquam petiit, sed sponte oblatam, in gratiam gentis suæ suscepit.

Hinc collige, quod non sit audiendus Josephus lib. XIII Antiquit. cap. 3, dicens quadriennio vacasse pontificatum, nisi velis eum loqui de solemnibus executione ministerii pontificalis, quod Jonathas, utpote ante per bella impeditus, exercere non potuit, nisi mense septimo anni 160.

Quamvis autem Demetrius ad minus tam multa, quam Alexander, populo judaico et templo polliceatur; juste tamen Jonathas se jungere potuit Alexandro potius, quam Demetrio, tunc temporis de jure regni inter se contententibus.

Ratio est: quia Demetrii per ducem Bacchidem et alios, tum in se, tum in fratres et populum crudelissimam vafritiem expertus fuerat Jonathas; unde nec sibi persuadere poterat, quod post adeptam victoriam promissis stetit superbus Demetrius. Præterea cum Demetrius etiam suis ob superbiam invisus foret, et multi ex ejus subditis defectionem ad partes æmuli seu Alexandri meditarentur, facile præ sagire poterat Jonathas Demetrium causa casurum: et consequenter si se ei junxisset, populum judaicum maximis periculis exposuisset.

Dices: Jonathas videtur magnam injustitiam commisisse, jungendo se Alexandro; ergo hoc non licite fecit.

Prob. ant. I: Alexander non erat filius, seu e posteris Antiochi Epiphaniæ, sed finxerat se talem esse, ut patet ex Justino, lib. XXXV Historiarum, ubi agit de Alexandri morte, et dicit: *Atque ita Alexander... primo prælio victus interficitur, deditque pœnas, et Demetrio quem occiderat, et Antiocho cujus mentitus originem fuerat.*

Prob. II. Demetrius erat Seleuci filius, ut clare dicitur lib. I Machab. cap. VII, 1. Atqui Seleucus, non vero Antiochus Epiphaniæ, legitimus erat rex Syriæ. Et cum regna essent hæreditario jure devolvenda in filium, de jure Demetrius succedere debebat patri Seleuco; ergo non potuit Jonathas; salva justitia, adherere Alexandro filio tyranni, nempe Antiochi, relicto Demetrio filio regis veri.

R. neg. ant. et priam probationem; nam Scriptura clare dicit, Alexandrum vere filium, seu unum e posteris fuisse Antiochi. Ad Justinum autem dico, quod ipse potuerit asserere, Alexandrum non fuisse e posteris Antiochi, quia Alexander, ne a crudeli Demetrio, et regnum quasi sibi debitum possidenti, occideretur, latuerat ignotus, donec data opportunitate paternum sceptrum conaretur repetere; ex quo apprehendere potuit Justinus, quod finxerit se filium Antiochi.

Ad secundam probationem dicendum 1: quod defensiva potius, quam offensive egerit Jonathas contra Demetrium, tentantem invadere populum judaicum, quem per sarcasmos provocabat ad prælium. Unde licet a parte rei Demetrio debitum fuisset regnum, ei tamen licite se opponere potuit Jonathas, utpote jura gentis judaicæ violanti.

2. Efferatis tunc gentibus, et per solam populorum

oppressionem principibus potentioribus regna et imperia possidentibus, quasi essent primo occupantis, nec de Seleuci, nec de Antiochi legitimo regno, adeoque nec posterorum eorumdem, omnino certus erat Jonathas. Aliud jam est in regnis, quæ consensu subditorum, longissimoque usu, et approbatione omnium facta sunt successiva et hæreditaria. Nam similis regis filium paterna regna repetentem, vel manutenere volentem adjuvare potest quilibet. Contra illum bella movere, seclusis extrinsecis, manifeste contra justitiam est.

Petes 1. quis sit iste Lasthenes, quem, lib. I cap. XI, 55, Demetrius esse suum parentem scribit.

Respondeo verbis Josephi lib. XIII Antiquit. cap. 8, sic scribentis: *Anno centesimo sexagesimo quinto Demetrius, Demetrii filius acceptis multis mercenariis militibus a Lasthene Cretensi, solvens ab ea insula trajecit in Ciliciam*: adeoque Lasthenes ille Cretensium rex erat, quem honoris causa Demetrius parentem vocat, quia ipsius militia adjutas paternum sceptrum adeptus erat.

P. 2. an lib. I cap. XII, 50, et cap. XIII, 4, milites et Simon mentiti sint dicendo quod periisset Jonathas.

R. negative: nam licet Jonathas tunc adhuc viveret, uti patet cap. XIII, 12; vere tamen ipsi dicere potuerunt, quod periisset: quia ipsi ita locuti sunt secundum communem omnium opinionem, apprehendentium, quod cum sociis suis vere periisset Jonathas, vel saltem in eo statu esset, in quo pro perditio et occiso haberi deberet. Nam cum a Tryphone, maximo ac perditissimo Judæorum hoste, incarcerationis esset, nulla supererat evasionis spes moralis. Ac proinde licet aliquo modo apprehendissent, quod adhuc viveret; equidem eodem modo dicere potuerunt quod periisset, quo dicere solemus de agonizante, vel de illo, qui adjudicatus est morti: Perit, licet adhuc vivat.

QUÆSTIO VI. — AN SIMON NON PECCAVIT TRADENDO IN MANUS TRYPHONIS DUOS FILIOS JONATHÆ TANQUAM OBSIDES.

Ratio dubitandi est; quia, ut loquitur Scriptura lib. I, cap. XIII, 17: *Cognovit Simon quia cum dolo loqueretur secum Tryphon*; adeoque prævidere poterat et debebat, duos illos innocentes a tyranno certo esse occidendos. Non licet autem principi vel reipublicæ innocentem, certo occidendum, tradere tyranno; quia tradens in simili casu cooperatur impietati tyranni.

Resp. et dico: Quidquid sit in oppositum, non peccavit Simon, nepotes suos in istis circumstantiis tradendo Tryphoni. Ratio est, quia jure suo utebatur, et reipublicæ, quæ etiam innocentissimos tradere potest in obsides inimico, quando rationabilis adest causa.

Ad rationem in oppositum dico: Imprimis Simonem excusari, quia ex duobus malis eligendum erat minus. Atqui in illis rerum circumstantiis

minus malum erat pueros illos mittere; ergo, etc.

Prob. min. Nisi eos misisset Simon, inimicitiam magnam sumpsisset ad populum Israel, id est populus Israel fuisset ei summe inimicus, ut eruitur ex versu 17, et haud dubie rebellando dixisset: *Quia non misit ei argentum, et pueros propterea (Jonathas) perit.* Ex altera parte jure poterat timere ne Tryphon, sicut occiderat omnes socios Jonathæ, sic et ipsum Jonatham occideret. Minus malum erat pueros mittere cum pecuniis, atque periculo exponere, quam tumultum populi et militum, tam periculoso tempore expectare; præcipue cum equidem per tumultuantem populum pueri mittendi forent, licet Simon fuisset invitus: nam ut mitterentur, volebant omnes amore Jonathæ.

Insuper non erat certum, pueros esse occidendos. Nam Simon sperare poterat, fore ut Tryphon cum patre filios teneret captivos, donec forte major summa pecuniaria in omnium redemptionem penderetur, vel sub iniquis etiam conditionibus, modo cultui divino non repugnarent, pax iniretur. Licet igitur pueri isti exponerentur periculo mortis; tamen Simon eos mittendo nullatenus cooperabatur homicidio: quia respectu istius periculi habebat se permissive, idque ad evitandum majus malum, quod certo erat secuturum: siquidem si eos non misisset, haud dubie secuta fuisset rebellio populi et militum, ex qua rebellione in istis rerum circumstantiis imminerebat plenus interitus reipublicæ judaicæ.

Petes, quinam sint quatuor fratres Simonis, super quorum sepulcrum dicitur extruxisse septem pyramides.

R. Postquam impius Tryphon Jonatham ac filios ejus occidisset, lib. I, cap. XIII, 25: *Simon accepit ossa Jonathæ fratris sui, et sepelivit ea in Modin civitate patrum ejus...* §. 27: *Et edificavit super sepulcrum patris sui et fratrum suorum ædificium altum visu, lapide polito retro et ante:* §. 28: *Et statuit septem pyramidas, unam contra unam patri et matri et quatuor fratribus.* Hi autem quatuor Simonis fratres nominantur, lib. I cap. II, 2 et seq. omnesque jam mortui erant, nempe Joannes a Madabensibus, Eleazarus sub elephante, Judas in prælio, Jonathas a Tryphone occisi. Itaque patri et matri, et his quatuor fratribus Simon statuit pyramides sex, sibi vero extruxit septimam. Quod vero Eleazar ille, qui sub elephante occubuit, fuerit unus ex fratribus Simonis, testatur Josephus lib. XII Antiq. cap. 14, ubi dicit, Eleazarum istum esse fratrem Judæ Machabæi.

Dices: Eleazar iste, qui mortuus est sub elephante, lib. I, cap. VI, 45, dicitur *filius Saura*; ergo non est ille, qui erat frater Judæ et Simonis: nam illi erant filii Mathathie.

R. neg. consequ.: quia vox *Saura* non debet intelligi tanquam nomen proprium, sed appellativum, quo proprietas aliqua Eleazari designatur, nempe fortitudo, quasi diceretur: Eleazar filius fortitudinis. Unde vox *Saura* non est nomen patris, sed agnomen Eleazari, qui teste Josepho, tantum facinus, Juda

fratre suo auctore, tentavit. Cap. 2 hujus libri vocatur *Abaron*, et ibidem in textu græco *Avaran*. Teste autem Serario, *Avar* significat idem, ac *roborare vel fortificare*. Unde sicut Mamilus, aut Manilius, non a patre, sed ab occiso hoste, et detracto torque aureo, apud Livium lib. VII dicitur *Torquatus*, ita Eleazar ab actu fortitudinis dicitur *Abaron*, *Avarani*, vel *Saura*.

QUÆSTIO VII. — DE QUIBUSDAM ALIIS HISTORIAM MACHABÆORUM CONCERNENTIBUS.

Quæres 1. cur, lib. II, cap. III, cognita intentione Heliodori fuerit tanta consternatio inter Judæos, quandoquidem, ut patet ex responso Oniæ, nullam vellet injuriam loco sacro inferre, sed tantum ad regem deferre pecunias, non sacras, seu quæ pertinebant ad templum, sed alias, quæ in templo depositæ erant a viduis et a Tobia.

R. Quia omnes credebant, loco illi sanctissimo omnimodam deberi immunitatem, ita ut quidquid ibidem depositum esset, fidelissime servaretur. Hanc autem immunitatem videbant pessumdandam, si Heliodorus intentum suum consequeretur. Et ob eam rationem erat fletus communis ac ejulatus. Unde de hac re sic loquitur S. Ambros., lib. II Offic., cap. 29: *Cum indicium factum est pecuniarum, quas in templo Jerosolymis reperiri posse, Simon nefarius regi prodidit, missus in Jerusalem Heliodorus ad templum venit. Flebant omnes, quod in contemptum locus venturus foret, si nec in Dei templo tuta fidei servaretur custodia.*

Q. 2. quis sit sensus verborum Oniæ, lib. II, cap. III, 12: *Decipi vero eos, qui credidissent loco et templo, quod per universum mundum honoratur, pro sui veneratione et sanctitate omnino impossibile esse.*

Respondeo locum istum secundum se esse obscurum, nec manendo in solo textu nostro, præcise seu omnino exacte sciri posse, quid per illa verba velit Onias. In græca autem editione nihil est obscuritatis; nam sic sonat: *Per injuriam autem fraudari eos, qui sanctitate loci, et majestate templi per universum mundum honorati, ejusque immunitati confisi essent (deponentes videlicet ibi pecuniam suam) id per absurdum esse ac prorsus indignum, nempe pecunias ex illo loco auferre in commodum regis. Ac proinde per illa verba significat Onias, indignum esse, ac prorsus fieri non debere, seu non posse (quod interpretes noster vertit: Impossibile) ut fallerentur illi spe sua, qui sanctitate et securitate loci confidentes, ibidem thesauros suos, tanquam in loco tutissimo, deposuissent.*

Q. 3. quid significetur per ephēbiam, de qua agitur lib. II, cap. IV, 9.

R. vocem *ephebia* proprie significare ætatem quatuordecim, aut quindecim annorum, quando finita pueritia inchoatur adolescentia; et juvenis illam ætatem agens vocatur *ephebus*. Hoc autem loco *ephebia* significat lupanar, seu locum in quo alebantur et prostituebantur ephēbi, seu juvenes primum puberes, ut

essent scorta pro abominanda libidine contra naturam, de quibus ibidem §. 12 dicitur: *Impius Jason ausus est... optimos quosque Epheborum in lupanaribus ponere.*

Q. 4. quo sensu capite citato, §. 15, Jason vocetur non sacerdos.

R. Non ob genus aut familiam erit enim frater Oniæ legitimi pontificis, sed ob mores et vitam, sacerdotem, propter impietatem indignam, cujus specimen dedit dum contra fas extrusit Oniam, et pecuniis seipsum intrusit. Quare non eodem modo intelligendum est quod dicitur §. 25 de Menelao: *Nihil quidem habens dignum sacerdotio, animos vero crudelis tyranni, et feræ belluæ iram gerens.* Menelaus enim nec genere, nec familia, nec moribus erat sacerdos, utpote benjaminita.

Q. 5. quid sibi velit textus lib. II, cap. V, 19, in quo sic legitur: *Verum non propter locum gentem, sed propter gentem locum elegit Deus.*

R. Deum per hoc significare, quod principaliter propter homines locum aliquem elegerit, in quo quasi habitaret, et mirabilia operaretur, ut nempe beneficeret hominibus, ad locum illum recurrentibus. Quando vero gens propter impietatem suam non merebatur gaudere privilegiis, loco illi quasi alligatis, Deus permittebat ut locus contaminaretur, a gentilibus possideretur, etc., uti factum est circa templum hierosolymitanum, de quo hic, quod ob impietatem sacerdotum et populi permisit a gentilibus contaminari. Unde hinc retunditur quorundam superstitio, putantium locum aliquem vel templum ita Deo placere, ut quantumcunque enormia sint peccata populi, non permittat locum illum profanari, etc. Contrarium enim videmus hisce nostris temporibus, quibus Deus satis ostendit, quod non propter locum, quantumcunque magnificentem et habitum sacrum, gentem elegerit, sed propter peccata gentis locum, imo tam multa loca sacra rejecerit, et profanari permiserit, partim a Turcis et partim ab hæreticis.

Neque tamen propterea cum hæreticis dicendum est, quod Deus nunquam parcat genti peccatrici propter merita sanctorum, qui locum illum incoluerunt,

et sancta conversatione iflustrarunt, vel etiam tantum suis sanctis reliquiis ornant. Nam quod Deus sæpe genti peccatrici parcat propter merita sanctorum qui locum illum incoluerunt, vel sancta conversatione illustrarunt, inter alia inde patet, quod Judæis sæpe pepercerit propter Abraham, Isaac, Jacob, et propter David servum suum: et Sodomitis pepercerit propter decem solum justos, si in eo loco fuissent inventi. Aliud igitur est eligere gentem propter locum, id est, propter nudam aliquam loci qualitatem, qua Deus incorporeus non delectatur; aliud propitium esse populo peccanti, et vindictam debitam remittere propter merita sanctorum, qui Deo placuerunt. Item quod Deus parcat peccatoribus pœnitentibus, si confugiant ad locum divino cultui deputatum, et ibi Deum orent, liquet ex lib. II Paralip., cap. VI et VII, ubi petit et impetrat Salomon veniam peccantibus Israelitis, si ad templum hierosolymitanum recurrant, ibidemque Deum orent. Sed nec hoc est gentem propter locum eligere, sed tantum genti pœnitenti indulgere propter preces, quibus locus ille deputatus est; quod tamen non faciet, si homines permaneant in peccatis, quantumcunque cum iis, de quibus Jerem. VII, dicant et clament: *Templum Domini, templum Domini, templum Domini est.*

Q. 6. quis sit iste Josephus, quem cum aliis ducem populi statuit Judas, lib. II, cap. VIII, 22.

Estius alique putant fuisse unum ex fratribus nepotem, quem fratrem vocat, sicut Abraham dixit ad Loth, Gen. XIII: *Fratres enim sumus.* Sed

R. Verosimilius hic Josephus erat germanus Judæ frater Eleazar, qui binomius etiam vocatus est Josephus: neque enim est verosimile Eleazarum hic abfuisse. Nec refert, quod ille Eleazar oppressus sit ab elephante: nam hæc historia prior est tempore quam illa, de qua lib. I, cap. VII: nam in hac pugna superstes est Nicanor, in lib. autem I nulla est pugna cum Nicanore nisi illa, capite VII, in qua et cæsus legitur. Proinde Eleazarus ille cum aliis hoc loco plenus victor fuit; cap. autem VI, lib. I cecidit ut pugil animosus, dum tanquam dux ipsum regem perimere meditabatur, quem elephanti insidere arbitrabatur.

INDEX RERUM.

QUÆ IN HOC VOLUMINE CONTINENTUR.

PARS PRIMA. DILUCIDIATIO IN LIBRUM GENESIS.	
PREFATIO.	5-6
Quæstio præliminaris. An Moyses scripserit quinque priores S. Scripturæ libros.	5
Solvuntur argumenta.	7
CAPUT PRIMUM. — Quæst. I. Quid intelligatur v. 1 per principium, in quo creavit Deus cælum et terram.	11
Solvuntur argumenta.	12
Quæst. II. Quis fuerit ille Spiritus Dei, qui ferebatur super aquas.	15
Solvuntur argumenta.	16
Quæst. III. Quid v. 6 intelligatur per firmamentum, et an super illud aquæ naturales reperiantur.	19
Solvuntur argumenta.	20
Quæst. IV. Utrum aves, æque ac pisces, ex aqua productæ sint.	24
Quæst. V. An Adam fuerit omnium hominum primus.	26
Solvuntur argumenta.	27
CAP. II. — Quæst. I. De paradiso terrestri.	33
§ 1. De Fuvio, qui egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradysum, qui inde dividitur in quatuor capita.	34
§ 2. Quo in loco conditus fuerit paradysus.	38
Quæst. II. Utrum paradysus adamiticus etiamnum existat.	42
Solvuntur argumenta.	45
Quæst. III. De formatione Adami et Evæ.	47
CAP. III. — Quæst. I. An v. 1 agatur de vero serpente.	51
Quæst. II. Quid intelligatur dum serpenti dicitur v. 15: Inimicitias ponam, etc.	54
CAP. IV. — Quæst. I. A quo Cain et Abel sacrificandorum acceperint.	56
Solvuntur argumenta.	57